

abril

Setmanari d'esquerra

Catalans! Ara més que mai:

Gora Euskadi Eskatuta!

Visca Catalunya lliure!

Redacció i Administració: Centre d'Esquerra Republicana: Carrer del 14 d'abril, 6

Any IV

Vilafranca del Penedès, 8 de Setembre de 1934

N.º 158

11 de setembre del 1714

La ruïna dels pobles no és un fenomen sobtat ni insospitat. Com en l'edifici que perilla d'esfondrar-se, en el qual se senten remors estranyes i sorolls misteriosos, en les pàtries que han perdut el sentit polític i patriòtic es produeixen, també, petites ensulsiades interiors, que, més tard o més d'hora, a través d'anys o segles, determinen la catastròfica ruïna total. Quan Catalunya caigué definitivament, l'any 1714, no féu més que posar un col·lofó tràgicament heroic a la successió, lenta però certa, dels petits esfondraments que li anaven destruint la història i li mistificaven l'ànima amb un sadisme tristíssim. Quan el President Clarís hagué de lluitar amb les embranzides que venien de ponent, ja preparava entre vents d'angoixa la caiguda definitiva. I molt abans, si anem rellegint la història, veiem com de mica en mica s'abatien els murs i les voltes, les columnes i els claustres de l'immens edifici romànic i gòtic de la Catalunya que havia estat lliure. Ve de molt lluny la sèrie de desencerts, que culminaren en la data luctuosa del dia 11 de setembre del 1714. En llegir la Història de Barcelona, les lluites d'aquells anys tràgics fan una mica l'efecte d'un vaitot del veïnat, com si tota la ciutat s'hagués refugiat, en armes, prop de les muralles i en els barris de La Ribera, de Sant Pere i de Junqueres. Però això ja era el punt final. No fou pas la força unida de les tropes franco-espanyoles, ni la ciència estratègica del mariscal duc de Beivick, ni el patriotisme del conseller en cap Rafael Casanova o del general Villarreal, ni la tenacitat dels estaments aplegats, per a morir, en la darrera Coronela, allò que en bé o en mal determinà la caiguda de la ciutat i la pèrdua definitiva de les llibertats de Catalunya. Fou, lamentablement, la manca de sentit polític dels nostres comtes i reis, que com un corc rosegà sempre la fusta, preciosa i sumptuosa dels millors anys i segles de la nostra Història radiant. I al fons dels actes més brillants i gloriosos, i de les gestes més lluminoses del nobilíssim esperit catalanesc, sovint, gairebé sempre, si bé ho mirem, la Història de Catalunya ens demostra tangiblement, com un esquelet vestit de sol, la marca horrible de la mort futura. No. Els catalans no han estat pas gent política. Els ha mogut sempre el patriotisme, però fins en els moments màximament imperials de la nostra vida de poble lliure, hem viscut abocats a l'abisme de la derrota. Que això ens serveixi de lliçó, en aquests anys d'Autonomia que totjust comença de caminar. I que la data del funeral 11 de setembre del 1714 sigui sempre com un «memento», tràgicament inoblidable per a tots, ditada de cendra al mig del front de la nostra grandesa. Commemorem-lo. I procurem que no pugui produir-se mai més, en la nostra història de poble lliure.

Sobre la concòrdia i altres cançons per l'estil

Tot d'una ha sorgit a Catalunya una mena de catalanistes que s'atorguen pròpiament l'exclusivitat i la puresa del catalanisme. Es barregen immoralment i fan olla amb altres catalanistes de tota la vida, que si haguessin tingut el poder a les mans, Catalunya ja seria políticament el que és el poder estatal a mans dels lerrouxistes.

Tots plegats, a cor, omplen l'ambient d'esgarips i es desfoguen amb una contínua invocació d'una Catalunya concordial, espècie de Xauxa de la política, on, blancs i negres, blaus i grocs, visquessin en una particular eufòria provinent de la bonaminyonia del partit governant.

Segons aquesta conxorxa, l'Autonomia és un no-res, el govern de les esquerres és una dictadura, les lleis catalanes són parcials. No voldrem pas afirmar rotundament que res no té falles en el governament del nostre país. Sols Déu, diuen els nostres adversaris que el coneixen i el tutegen, és

perfecte. Ells sabran si això és veritat i si ho és creiem que no voldran exigir a les esquerres la perfecció divina. A part, doncs, les falles, que tenim la sinceritat de reconèixer i de proclamar, deïem que, segons els catalanistes purs i els catalanistes nou-nats barrejats en cocktail, l'Autonomia és un no-res. Quan, després de 30 anys de catalanisme, de regionalisme diríem millor, Cambó duplicava el sacrifici d'ésser ministre, Catalunya anava per bon camí. Ara no. Quan els líders del catalanisme deixat, es feien milionaris, Catalunya recobrava la seva personalitat. Ara no. Quan els propietaris rurals i els fabricants junyien els obrers a voluntat i s'enriquien cada dia més, Catalunya era Catalunya. Ara no. Quan els benestants barcelonins sortien al carrer en missió de pistolers oficials, contra els proletaris que exercien el dret de vaga, Catalunya era un país normal i lliure. Ara no. Quan un President de la Mancomunitat,

el nom del qual no volem recordar, parava l'esquena perquè s'enfilés al Poder un general manefa, el govern de Catalunya estava a bones mans. Ara no. Quan els dipositaris exclusius del catalanisme aguantaven amb diners i amb homes aquell rei corcat de cos i d'ànima que s'havia declarat orgullós de descendir del Felip V assassí de milers de patriotes catalans, Catalunya era ben representada. Ara no. Quan els sometents catalans es convertien en guarda d'honor dels dictadors, la concòrdia regnava a Catalunya. Ara no. Quan la Lliga manava als municipis, a les diputacions, a tot arreu, i es repartia les prebendes i els càrrecs remunerats i els negocis bruts i nets, a Catalunya imperava la moralitat política. Ara no.

Si no fos perquè els crits i els planys històrics de la pobra genteta dretana, neixen del despit i del mateix estat d'ànim que tenia aquella guineu que quan no les podia haver deïa que eren verdes, n'hi hauria per fer-ne una de sonada. Però ara, amb quatre ratlles mal girbades escrites de premsa i de la manera menys solemne, es poden fer anar coixos tots els seus arguments de lletra atapeïda i to transcendental.

I d'allò de la dictadura, què? On és la dictadura que veuen en un govern que no els deixa fer el que volen? Una dictadura hauria deixat cessants tots els funcionaris que són de la Lliga en essència o potència. I les esquerres no ho han fet. Una dictadura no permetria que ocupessin llocs de responsabilitat, homes que figuren en partits que no acaten ni respecten el govern que el poble s'ha donat a Catalunya. I les esquerres no ho han fet. Una dictadura no toleraria que per pagar una multa imposada pel poder públic, es fes la gran comèdia de demanar caritat des de les pàgines d'un diari, a guisa d'escarni del propi poder públic, com han fet «La Veu» i «Solidaridad Obrera» en plena identificació de procediments i d'estil.

I si hem de parlar de la serp de mar dels diaris de dreta, o sigui de la pretesa parcialitat de les lleis del Parlament català, ens ve a la memòria l'anècdota d'aquell milionari que es dolia de l'egoïsme de la gent que desitja salut i diners. «Jo — deïa — no demano tant: amb salut en tinc prou.» La gent de la Lliga, com aquell bon home, també només demana lleis imparcials. Que és tant com dir lleis que ho deixessin tot tal com estava, lleis conservadores, en el sentit de conservar la bona vida dels que no creuen que s'hagi de modificar res.

Ja sabem que, a desgrat d'aquest article i de vint mil més que se n'escriguin en aquest sentit, els grinyols que esquinquen l'aire en la política catalana, continuaran cada dia més penetrants, com els d'aquells pobres cans a qui hom ha tancat al carrer. No ens faci por aquesta pruija renouera. Al contrari: el dia que les veus aspres es tornessin meloses, que la ferrenyeria esdevingués bona cara, que l'emmurriament es transformés en festeig, que la rebentada es canviés per l'afalac, que el que ara és atac fos suavitat, que la insubordinació es fes submissió, que els grinyols es convertissin en amoretes, aquell dia, si ens deixéssim entendre, ja hauríem rebut.

P. R.